

**Stanowisko strony samorządowej
Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego
w sprawie zniesienia przepisów ograniczających liczbę kadencji wójtów, burmistrzów
i prezydentów miast**

Ogólnopolskie i regionalne organizacje tworzące stronę samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego apelują o zniesienie przepisów ograniczających liczbę kadencji wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, wprowadzonych ustawą z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (Dz.U. 2018 poz. 130).

Przepisy te nie rozwiązują w praktyce żadnych realnych problemów, w istotny sposób natomiast hamują rozwój demokracji lokalnej, której najlepszym gwarantem jest wolny wybór mieszkańców, a nie sztuczne ograniczenia ustawowe, niezgodne z Konstytucją.

Odbierają Polakom prawo wybierania swoich samorządowych władarzy, do których mają zaufanie i pozytywnie oceniają ich zaangażowanie w pracę na rzecz wspólnot mieszkańców. A przecież to właśnie obywatele powinni decydować o tym, kto ich reprezentuje pełniąc zaszczytną funkcję wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

Nie zgadzamy się na odbieranie im tego prawa!

Wprowadzenie przepisów ograniczających liczbę kadencji jest pozbawieniem czynnego i biernego prawa wyborczego, jest złamaniem demokratycznych norm prawnych nie tylko w stosunku do obywateli, lecz także do osób ubiegających się o pełnienie funkcji organu wykonawczego w gminach.

Zarządzanie jednostką samorządu terytorialnego to proces ciągły, wymagający długofalowego planowania i odpowiedzialnej, konsekwentnie realizowanej strategii. Doświadczeni liderzy samorządowi są często gwarantem ciągłości polityki rozwoju, skutecznego zarządzania oraz realizacji strategicznych inwestycji.

Nie zgadzamy się z opinią, że dopuszczanie do wielokrotnego pełnienia funkcji wójta, burmistrza czy też prezydenta miasta prowadzi do tworzenia tzw. „układów zamkniętych”, ograniczających możliwość zmiany osób pełniących tę zaszczytną funkcję. Fakty przeczą tej opinii. Z analizy Unii Metropolii Polskich (przygotowanej w oparciu o dane PKW) dobitnie wynika, że mieszkańcy świadomie i samodzielnie są w stanie zdecydować, czy konieczna jest zmiana na stanowisku władarza danej jednostki samorządu terytorialnego czy nie. Spośród 2479 gmin w Polsce zmiana wójta, burmistrza lub prezydenta w wyniku terminowych wyborów od 2006 r. wystąpiła w 87% jednostek. Ten sam władarz pozostawał na stanowisku po 5 kolejnych wyborach jedynie w 15% gmin wiejskich, 10% gmin miejskich i 10% gmin miejsko – wiejskich. Ponadto od roku 2010 po każdej kadencji samorządowej w wyniku terminowych wyborów dochodziło do zmian personalnych na stanowiskach wójtów, burmistrzów, prezydentów miast w około 30-40% gmin.

W obliczu obecnej, trudnej i niestabilnej sytuacji geopolitycznej, następujących po sobie kryzysów i czekających nasz kraj wyzwań cywilizacyjnych i demograficznych eliminowanie doświadczonych i sprawdzonych w różnych sytuacjach przywódców lokalnych skutkować może także osłabianiem bezpieczeństwa lokalnego i porządku publicznego. Utrzymanie sztucznego ograniczenia zasad wyboru wójta, burmistrza, prezydenta sprawi, że w 2029 roku w 1519 samorządach wymuszone będą zmiany władarzy. To 61% wszystkich polskich gmin. Jeśli tak się stanie bezrefleksyjnie pozbawimy się doświadczonych samorządowców, których wiedza jest bezcenna, szczególnie w kontekście zagrożenia wojennego ze wschodu.

Utrzymanie ograniczeń wprowadzonych przez przepisy o dwukadencyjności w oczywisty sposób zniechęca osoby aktywne w życiu publicznym do kandydowania w wyborach samorządowych. Zauważyć to można było chociażby podczas ostatnich wyborów w kwietniu 2024 r., kiedy to w ponad 400 gminach w całym kraju o stanowisko wójta, burmistrza, prezydenta miasta ubiegał się zaledwie jeden kandydat.

Biorąc pod uwagę powyższe apelujemy o zniesienie przepisów ograniczających długość sprawowania funkcji wójta, burmistrza, prezydenta miasta a tym samym przywrócenie gwarantowanych w Konstytucji RP praw wyborczych mieszkańcom gmin.

Arkadiusz Chęciński

Współprzewodniczący Komisji Wspólnej Rządu
i Samorządu Terytorialnego